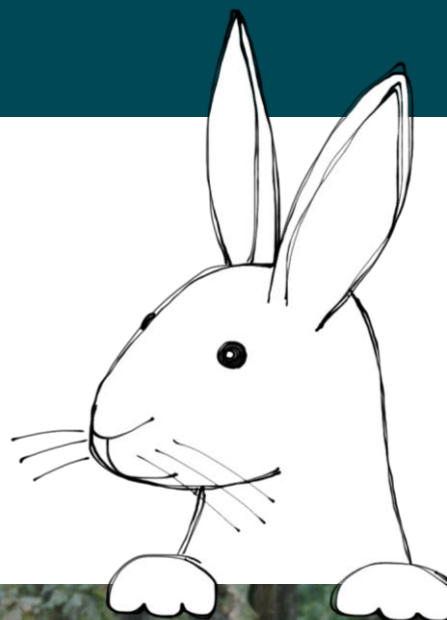

Nationaal Park
Zuid-Kennemerland

Ko Duinkonijn

Groep 1,2 en 3

Handleiding voor Gidsen

DUUR
ZAAM
DOOR

Handleiding Gidsen

Excursie "Ko Duinkonijn"

Locatie

De excursie Ko Duinkonijn wordt gegeven rond duinmeer 't Wed. Het verzamelpunt is: het Bezoekerscentrum

Duur van de excursie

90 minuten

Doelstelling van de excursie

De leerlingen ontdekken en ervaren middels zintuiglijke opdrachten en met behulp van diverse materialen spelenderwijs de leefwereld van de duinkonijnen.

Benodigheden (per groep van max. 15)

- Brief van Ko met rijmpje
- 6 platen
 1. Ko Duinkonijn
 2. Duindieren
 3. Pootafdrukken
 4. Konijnenhol
 5. Voedsel van het konijn
 6. Konijnensporen
- 10 blinddoeken
- 15 loeppotjes
- 3 vossenmaskers
- Doosje met konijnenschedel
- Vragenkaartje afsluitspel
- Ko Duinkonijn kleurdiploma's
- Blad met geheugensteuntjes

Ontvangst en instructie aan leerkracht en begeleiders

- Ontvangst en voorstellen bij aankomst
- Hoe is de klas voorbereid op deze excursie?
- Begeleiders helpen om de groep bijeen te houden en helpen met opdrachten
- Spreek af hoe laat de groepen weer verzamelen
- De leerkracht deelt de groep in tweeën
- Loop per groep rustig naar de boom in het bezoekerscentrum voor de inleiding

Excursieonderdelen

1. Welkom en inleiding
2. Duindieren
3. Spoorzoeken
4. Vossenspel
5. Waar woont Ko
6. Wat eet Ko
7. Opdracht 6 Bedankje voor Ko: kunstwerk
8. Afsluitspel
9. Verzamelen en Afsluiting

Iedere excursie is anders en er is niet altijd tijd om alle onderdelen uit te voeren. Bij gebrek aan tijd kan de opdracht 'Bedankje voor Ko' eventueel worden overgeslagen.

Looproutes

Als beginnend gids is het aan te raden om voorafgaand aan je excursie een paar keer mee te lopen met ervaren gidsen. Zo leer je de mogelijke routes kennen en het duingebied rondom het Wed.

Spreek samen met de andere gids af hoe je gaat lopen zodat de groepen elkaar niet te veel in de weg zullen zitten tijdens de excursie.

1. Welkom en inleiding

Duur: 15 min

Benodigheden: Brief van Ko en rijmpje
Plaat van 'Ko Duinkonijn'

Locatie: Opgezette dieren in het Bezoekerscentrum

Doel: Voorstellen, regels, voorbereiden

- Stel je voor als gids van NPZK, duingebied tussen Zandvoort en IJmuiden
- Weten de kinderen wat ze hier komen doen? Hebben ze de brief ontvangen op school?
- Lees het rijmpje voor en laat de kinderen antwoorden. (antw: Ko Duinkonijn)
- Vertel dat jullie opdrachten gaan doen om erachter te komen hoe Ko leeft in de duinen.
- Vanochtend is er een brief van Ko hier onder de deur door geschoven, lees hem voor.
- Spreek een teken af dat je gebruikt als de kinderen naar je moeten luisteren.
- De kinderen mogen tijdens de excursie alleen losse dingen oprapen, niet afbreken.
- Laat de kinderen indien nodig naar het toilet gaan. Kinderen die niet moeten plassen kunnen nog een kijkje nemen in het bezoekerscentrum of even buiten het bezoekerscentrum wachten.
- Loop naar het startpunt.

2. Duindieren

Duur: 15 min

Benodigheden: Plaat met duindieren
Loeppotjes

Locatie: Bos, open plek met boomstronken

Doel: Welke dieren wonen er hier en waar wonen ze. Op zoek gaan naar en het bestuderen van duinbewoners.

Vertel:

Laat de kinderen duinbewoners opnoemen. Laat de Duindierenplaat zien ter ondersteuning. De dieren wonen op verschillende plekken in de duinen (op de grond, onder de grond, in de bomen, in het water). Sommige dieren zijn groot en andere dieren zijn juist klein. Vertel, als je de schaapskudde ziet, eventueel dat sommige dieren naar de duinen zijn gebracht om in de duinen te grazen en dat andere dieren "uit zichzelf" in de duinen zijn komen wonen. Vertel over vrienden en vijanden (de vos is een vijand van het konijn, de uil is een vijand van de muis etc.). Dit begrip (vriend/vijand) kan ook bij het konijnhol of bij het vossenspel uitgelegd worden.

Instructie:

Vertel dat we op zoek gaan naar de kleine duinbewoners, leg de werking van het loeppotje uit en deel de loeppotjes uit. Vertel dat de kinderen bijvoorbeeld kunnen gaan zoeken bij boomstronken of onder blaadjes en vraag de begeleiders of zij de kinderen willen helpen.

Doen:

Kinderen gaan op zoek naar de kleine duinbewoners. Bewonder de vondsten van de kinderen en benoem eventueel de dieren die in de loeppotjes zitten. Laat de kinderen bijvoorbeeld het aantal poten van een spin tellen. Vertel eventueel bij groep 3 dat insecten door veel vogels en zoogdieren worden gegeten en dat bodeminsecten belangrijk zijn voor het opruimen van dode plantenresten.

Afronden:

Als alle kinderen de dieren in het loeppotje hebben bekeken, kunnen de dieren weer worden vrijgelaten en de loeppotjes worden opgeruimd.

3. Spoorzoeken

Duur: 10 min

Benodigdheden: Pootafdrukkenplaat
Konijnensporenplaat
Doosje met konijnenschedel

Locatie: Open zand

Doel: De kinderen leren wat sporen zijn en zien dat ieder dier een ander spoor achterlaat. De nadruk ligt op de sporen die konijnen achterlaten.

Vertel:

Vraag de kinderen of zij weten wat een spoor is. Stuur de kinderen in de richting van pootafdrukken. Laat ze eerst hun eigen voetstap zetten. Neem de plaat met de pootafdrukken en laat de kinderen de combinaties maken.

Pak daarna de plaat met de konijnensporen en vertel dat er nog andere sporen zijn waaraan je kunt zien dat er dieren zijn. Laat de kinderen de voorbeelden van konijnensporen zien op de plaat. Laat de konijnenschedel zien.

Instructie:

Vraag de kinderen op zoek te gaan naar sporen en vertel dat zij behalve sporen van konijnen ook nog sporen van andere dieren kunnen vinden. Vraag de begeleiders de kinderen te helpen.

Doen:

Laat de kinderen in kleine groepjes met een begeleider zelf op zoek gaan naar sporen van de konijnen of loop zelf met de kinderen een route waarvan je weet dat er veel konijnensporen te vinden zijn en wijs de kinderen op de verschillende sporen.

Afronden:

Bespreek de sporen die ze zijn tegengekomen.

4. Vossenspel

Duur: 10/15 min

Benodigdheden: Vossenmaskers

Locatie: Open zand/'t Wed

Doel: De kinderen kunnen even lekker rennen (dit spel kan eventueel ook op een ander moment tijdens de excursie)

Instructie:

Leg uit dat er drie “vossen” zijn (kinderen met een vossenmasker) en dat deze vossen dol zijn op konijnen. De andere kinderen spelen de konijnen en zij moeten rennen voor hun leven. Maar er is wel een plek waar ze veilig zijn: hun hol. Dat is bij de begeleiders. De konijnen mogen bij het “hol” 5 tellen schuilen zonder dat ze getikt kunnen worden. Als een konijn door een vos wordt getikt, is het konijn af en moet aan de kant wachten tot de volgende ronde. Zorg ervoor dat elk kind die dat wil een keer vos is geweest.

Doen:

Zet de begeleiders op de hoeken van het speelveld neer, kies de eerste 3 vossen en geef ze een masker. Neem de leiding over het spel.

5. Waar woont Ko

Duur: 10 min

Benodigdheden: Plaat “Doorsnede Konijnenhol”

Locatie: Open landschap, bij het zand

Doel: Kinderen leren over het duinkonijn. Zij leren waar het duinkonijn leeft.

Vertel:

Vertel dat de duinkonijnen in groepen bij elkaar leven (mannetjes, vrouwtjes en jongen) en dat ze nooit ver van hun hol vandaan gaan en het daarom ook belangrijk is dat hun hol op een handige plek ligt.

Vraag (Groep 3) aan de kinderen of ze kunnen bedenken wat een goede plek zal zijn voor Ko om zijn hol te graven.

- Tussen het struikgewas is veilig, midden op de zandvlakte is onveilig.
- Aan de randen van een grasvlakte of duintje is beschut en handig voor het graven.
- Bij voedsel in de buurt.

Laat de plaat van het konijnenhol zien en vertel de kinderen dat het vaderkonijn “rammelaar” en het moederkonijn “voedster” heet. Vertel over konijnenjongen: waar zij worden geboren (wentel, aparte gang in het hol bekleed met haar van het moederkonijn), dat de jongen naakt en blind worden geboren, dat de jongen na ongeveer 3 weken voor het eerst het nest verlaten om de omgeving te verkennen.

Vertel de kinderen dat de konijnen die samen in een groep leven elkaar kunnen waarschuwen als er gevaar dreigt. Zij doen dit door hard met hun achterpoten op de grond te stampen. De konijnen kunnen dan snel hun hol in vluchten. Vertel over de vijanden van de konijnen.

Instructie en doen:

Vertel de kinderen dat zij nu heel hard op te grond gaan stampen, net zoals konijnen dat doen als er gevaar dreigt. Zij gaan proberen of zij de grond voelen trillen. Deel de groep in tweeën: één groep stampen en één groep “voelt”. Draai daarna de rollen om.

Afronden:

Ga met de kinderen op zoek naar een konijnenhol.

6. Wat eet Ko

Duur: 10 min

<i>Benodigheden:</i>	Plaat met het voedsel van Ko Duinkonijn Blinddoeken
<i>Locatie:</i>	Kan op dezelfde plek als bij de vorige opdracht
<i>Doel:</i>	De kinderen leren wat het konijn eet

Vertel:

Vraag de kinderen of ze kunnen vertellen wat Ko Duinkonijn graag eet. Laat de plaat zien en vertel de kinderen dat een konijn sappige grassprietten, kruiden en wortels van planten eet. Die wortels moet hij uitgraven. Laat eventueel een graafje zien. Het konijn eet ook graag loten van jongen struiken en bomen. Konijnen hoeven niet veel te drinken want hun voedsel bevat genoeg vocht.

Je kunt een keutel van een konijn laten zien. Vertel dat konijnen hun keutels soms opeten. Er zitten dan nog voedselresten in die ze kunnen gebruiken. Deze keutels zijn zacht. Ze eten dit overdag als ze in hun hol zijn. De keutels die buiten het hol liggen zijn hard. Als er veel keutels bij elkaar liggen noem je dat een latrine.

Vertel dat konijnen vooral in de schemering uit hun hol komen om op zoek te gaan naar eten. Omdat het dan soms bijna donker is en het heel belangrijk is dat het konijn zijn hol terugvindt, kunnen konijnen goed horen en “voelen”. Ze hebben lange snorharen rond de bek en boven ogen.

Instructie en doen:

Vertel de kinderen dat zij een spel gaan doen waarbij zij ook goed moeten voelen net als het konijn. Maak groepjes van twee of drie kinderen. Vertel dat per groepje één kind een blinddoek voor zijn ogen krijgt en dat het andere kind (andere kinderen) een voorwerp uit de natuur (een dennenappel, een takje etc) aan het kind met de blinddoek geeft. Dit kind moet dan zeggen wat het in zijn handen heeft. Draai na enige tijd de rollen om. Vraag de begeleiders om te helpen.

7. Bedankje voor Ko: kunstwerk

Duur: 10 min

<i>Benodigheden:</i>	n.v.t.
<i>Locatie:</i>	In de buurt van zand
<i>Doel:</i>	Kinderen leren kijken naar de natuur

Vertel:

Vertel de kinderen dat ze een mooi kunstwerk gaan maken om Ko te bedanken voor de uitnodiging om hem in het duin op te zoeken. Ko kan dit gaan bekijken als hij 's avonds zijn hol uitkomt om op zoek te gaan naar eten.

Instructie en doen:

Teken een groot vierkant in het zand. Vertel dat we hiervan een kunstwerk gaan maken voor Ko. De kinderen kunnen van takken een lijst maken voor het kunstwerk, zij mogen mooie dingen uit de natuur zoeken om het kunstwerk van te maken. Vertel dat ze niets mogen plukken of afbreken, dus alleen losse voorwerpen mogen gebruiken.

Afronden:

Als het kunstwerk klaar is, mogen de kinderen een afdruk van hun hand bij het kunstwerk plaatsen of hun naam erbij schrijven.

8. Afsluitspel

Duur: 5 min

Benodigheden:

Vragenkaartjes

Locatie:

Op de terugweg

Doel:

Samenvatten van de excursie en gezamenlijk teruglopen naar het eindpunt.

Instructie:

Leg uit dat je een aantal vragen gaat stellen over de excursie die ze met JA of NEE kunnen beantwoorden. Als het antwoord op de vraag JA is dan mogen ze ca. 10 konijnsprongen maken en als het antwoord NEE is moeten ze blijven staan.

Voorbeeldvragen:

1. Is een hond is een vriend van Ko. NEE
2. Konijnen leven in een groep. JA
3. Het moeder konijn heet een rammelaar. NEE
4. Ko kan heel goed voelen met zijn snorharen. JA
5. Ko eet dennenappels. NEE
6. Ko eet zijn eigen poep. JA
7. Een konijnenhol heeft altijd maar één ingang. NEE
8. De pootafdruk van de vos is groter dan die van het konijn. JA
9. Roofvogels bouwen hun nest op de grond. NEE
10. Je vindt kriebeldiertjes vaak onder dode takken op de grond. JA
11. Konijnen gillen om elkaar te waarschuwen. NEE
12. Bodemdieren/kriebeldiertjes ruimen de blaadjes en takken op. JA
13. Ko komt het liefst midden op de dag zijn hol uit. NEE
14. De konijnenjongen worden kaal en blind geboren. JA

9. Verzamelen en afsluiting

Vertel de kinderen dat de excursie is afgelopen en vraag wat zij van de excursie vonden. Vraag wat zij het leukste vonden en wat zij straks thuis gaan vertellen. Bedank de begeleiders voor hun assistentie en overhandig de konijnendiploma's aan de leerkracht

Hallo kinderen,

Wat leuk dat jullie er zijn, bij mij in de duinen. Weten jullie wie ik ben? Ik zal het raadsel nog een keer herhalen, dan weet je het vast wel weer.

Wie woont er in de duinen, diep onder de grond?
Wie eet daar groene struiken?
Wie heeft een grasspriet in zijn mond?
Wie kan heel goed horen en goed ruiken?
Wie heeft scherpe nagels en een zachte vacht?
Als je 't weet, zeg het dan heel zacht...

Op dit moment lig ik heerlijk in mijn holletje te slapen. Vanmorgen vroeg, toen ik mijn rondje door de duinen maakte, heb ik deze brief voor jullie afgegeven. Eigenlijk wil ik jullie zelf alles vertellen over mijzelf en mijn konijnenfamilie, maar dat doe ik niet, want ik heb een veel beter idee...

Als jullie zo lekker naar buiten gaan, dan kunnen jullie zelf gaan ontdekken waar ik woon en wat ik allemaal doe. Dat is toch veel leuker?
Wacht maar af wat er gaat gebeuren...

Maar... vergeet je ogen, oren, neus en handen niet, want die heb je allemaal nodig straks.

veel plezier en tot ziens!!
Met de groeten van Ko

